

grootte B. bedoelt te al in aan- eken heeft kerk, dan meerd, dat het interne d van het

kerkegee- het ambt- m b t d e r i o n n e e- geschieden n voor mij e „functie- m het be- t het func- in den tijd, cht de roos

n kerk kán e ambt van k voor het stelling nu em gesteld toeten lezen onder func- en. En dit atechismus, loor een le- oortbrengen s van hun gen zeggen, or het vuur

. Want het imaire. We eer belang- . Eerst zijn kerkeraad, de kerkre- „vol des H. taal worden elijden moe- en mitsdien daarom kee- zegt, dat het et ambt der et ambt der an het ambt an, of, een- n is in dien velen, tuch- Christus, die zijn roeping laat geschie-

t zijn eigen ge zijn taak t der geloof- f zijn recht- tking en dus

st te zeggen, g. De kerk t der geloof- a geschieden er nog niet, de kerkelijke v. van kerk- geering. Geen h een regce- n die van de ng geroepen

mbtelijk zijn. huwen tegen of ambt zus. houden, even „gemeente“ meente“ van afstand van teente en ge- t zoowel door s. K. S.

k elijden en Be- titel: Schuld-

oleerenden in schrijft dan: t Doleerenden kerkformatie den gemeente elden, dat de vromde Kerk men in 1892 d belijden, en r van de ver- standig ge-

weest alleen te spreken over Schrift en belijdenis en toen is het goed gegaan.

Dat moeten we nu weer doen. In de eerste plaats, omdat we maar niet zonder meer het recht hebben om van een ander schuldbelijdenis te vragen. In de tweede plaats, omdat hier, ik zal me voorzichtig uitdrukken, voor 't minst het groote gevaar dreigt, dat men den ander wil laten erkennen, dat wij gelijk hebben. Dat is zoet voor het vleesch. En in de derde plaats, omdat er alleen kans op vereeniging is, als we ons samen op den grondslag van Schrift en belijdenis plaatsen en niet praten over het verleden.

Wij achten deze dingen van heel veel belang. En we vragen van een ieder eens ernstig te overwegen, wat hij van deze dingen denkt. Naar onze meening brengen ze ons op den weg, die tot kerkelijke vereeniging leidt.

Als wij hierbij aan dit verzoek van Prof. Grosheide: deze dingen eens te overwegen, voldoen, zouden we het volgende willen opmerken:

Zijn vergelijking van de situatie in 1892 en nu gaat eenvoudig niet op. Toen waren er twee kerkengroepen, die beiden zich plaatsten op den grondslag van Schrift en belijdenis zonder meer. En van geen van die beide kerkengroepen kon gezegd worden, dat zij de andere hadden uitgesloten. Beiden hadden zich vrijgemaakt van een onschriftuurlijken, hiërarchischen vorm van kerkregering. Beiden wilden leven naar de oude Kerkenordening.

Er waren toen gevoeligheden over en weer, o zeker. Er was aanvankelijk verschil over den te kiezen naam der kerken; men kon het niet dadelijk eens worden over de opleiding tot den dienst des Woords enz.

Maar men kon juist dáárom over en weer elkander vinden, omdat men dit alles bijzaken wist te zijn en elkander volkomen erkende als Gereformeerd in belijdenis en kerkregering.

Maar nu? Er zijn toch verschillen gevelde? Er zijn toch ambtsdragers van Christus veroordeeld wegens afwijking van Schrift en belijdenis? En mag dan over de r e e h t s k w e s t i e, waarvan de Synodes van 1942 e.v.j. zoo hoog hebben opgegeven, maar gezwe- gen worden? Dat kan niet en dat mag niet!

Prof. Grosheide is de auteur van de rapporten in de zaak Cand. (nu Ds) H. J. Schilder. In die (door Ds Sch. gepubliceerde) rapporten staat ronduit geschreven, dat deze candidaat tot de ambtsbediening in de Gereformeerde Kerken niet kon en mocht toegelaten worden, omdat hij, wegens het afwijzen van de leerformules inzake het verbond van de Synode van 1942, in strijd kwam met art. 33 van de Ned. Ge- loofsbel. Ds H. J. Schilder heeft sinds die afwijzing zijn standpunt niet herzien. Integendeel. Zijn boek, dat al de handelingen van de Classis Gorinchem en de Deputaten voor zwaarigheden en de Generale Synode anno 1944 in extenso weergeeft en bespreekt, toont wel overduidelijk, dat hij in zijn veroordeelen en bestrijden van de betreffende leerformules nóg scherper standpunt is gaan innemen.

Welnu — dan is het op het standpunt van Prof. Grosheide eenvoudig onmogelijk, wat hij zelf onder z'n eerste punt aangeeft. Dan moet hij vandaag nog zeggen: wij hebben het recht, ja den plicht en roe- ping van Godswege om van dezen Ds H. J. Schilder, zouden we ooit kunnen hereenigen en hem op onze kansels toelaten, schuldbelijdenis te vragen.

En als, omgekeerd, Prof. Grosheide nu niet meer staat voor z'n eigen rapporten en beweringen van 1944, als hij zich daarvoor schaamt wijl hij inzi- toen een vals getuigenis gegeven te hebben tegen- over Cand. Schilder, dan moet hij naar z'n Synode gaan en daar eerlijk blechten: wij hebben toen niet goed gedaan en we moeten onze verkeerde uitspraken van toen herroepen.

Het gaat toch niet aan, dat een rechter (dat is hier dan: de Synode), iemand tot levenslang veroor- deeld hebbende en eenige jaren later inziende: dat vonnis was onrechtmatig — er zich goedkoop van gaat afmaken en zegt: we gaan over de rechtskwes- tie en over schuld maar niet meer praten? De rechter moet het vonnis herroepen — onder belijdenis een rechter- lijke misslag begaan te hebben!

Ook het tweede punt van Prof. Grosheide bevat wel een heel vreemde stelling.

In 1943—'44 heeft toch voortdurend de Synode de toenmaals bezwaarden willen laten erkennen, dat zij gelijk had? Ja, dat was zoet voor het vleesch van een groepje „leiders“; maar het schijnt wel heel bitter voor hun vleesch geweest te zijn, dat zooveel gezegd hebben: wij erkennen Uw gelijk niet en maken ons van Uw zonde vrij. Als dat laatste eens niet gebeurd was, als, laat ons zeggen slechts een 10 à 20 kleine kerkjes „apart“ waren komen te staan (zooals aan- vankelijk door sommigen van de „overzijde“ verwacht en beweerd werd, dát het zou zijn!) — dan zou men natuurlijk vandaag nóg het grootste gelijk hebben gehad!

Maar Prof. Grosheide is dan dus nu zoo ver, dat hij er niet meer op staat „gelijk te hebben“. Is dat een teeken van bekeering? Of een zooveelste poging de heele zaak via den doofpot voor de eenvoudige kerk- leden weg te werken?

Het gaat er ons niet om, dat „wij gelijk hebben“. Het gaat er om of de Synode in haar leerdwang t.a.v. het „moeten houden voor wedergeboren van ál de kinderen der geloovigen“ en wat daar mee samenhangt en in haar banvonnissen voor Góð gelijk heeft. Het

gaat er om, of haar „neen“ van 1943—'44 een „neen“ van Christus tegen ons is!

De Synode had toen in eigen oog het volste gelijk. En de eenige vraag, die wij op dit punt beantwoord wenschen te zien, is: hebt ge nú nóg gelijk?

Zoo ja — dan zal de Heere richten tusschen U en ons en behoeven wij niet te praten over hereeniging.

Zoo neen, zeg het dan; en herroep onder schuldbelijdenis voor God, datgene, wat voor Hem niet kán bestaan.

Wat het door Prof. Grosheide in de derde plaats genoemde betreft — hier komen we weer dat beroemde: „ons samen plaatsen op den grondslag van Schrift en belijdenis“ tegen, dat ook in de correspondentie van de synodale deputaten aan onze deputaten voor contact reeds een plaats vond.

Maar het felt ligt er dan toch maar, dat Prof. Grosheide c.s. (zijn Synode voorop!) onder de belijdenis iets anders verstaan dan wij. Hún beroemde leerformules zijn immers een nadere interpretatie van de belijdenis? Zonder die formules is een mensch niet meer Gereformeerd!

„Ons samen plaatsen op den grondslag van Schrift en belijdenis“ — als dit ernst is; als dit dus inhoudt: onze nadere interpretaties behoeft niemand te aan- vaarden; we hebben werkelijk aan de drie Formulie- ren van Eenigheid genoeg — laat men het dan toch ronduit zeggen; laat men al dien rommel, waarmee al zooveel zwendel is bedreven, opruimen! Dan zijn we al heel wat stappen dicht bij het doel, dat velen zoo begeeren of zeggen te begeeren.

Prof. Grosheide wil niet praten over het verleden, om de kans op vereeniging toch niet te doen stranden.

Het is wel wat wonderlijk. Eerst was het: we wil- len niet schriftelijk vastleggen welke factoren ons in het verleden uiteendreven en hoe we de situatie nu zien, maar we willen daarover praten. Nu komt deze Hoogleraar met de gedachte: we moeten ook maar niet gaan praten over het verleden, dus maar weer zóó bij elkaar kruipen. Een streep door heel den boel!

De Oosterbeeksche verklaring —

eén zwaard in de hand van Synodocratische pleitbezorgers

Kort geleden schreef een van de vele nieuwe „ker- kelijke“ bladen, die ons landje rijk is, dat de Ooster- beeksche Conferentie „eer van haar werk“ had. Want haar verklaring had „vele pennen in beweging“ ge- bracht. Sindsdien is „de eer“, die de Oosterbeeksche Conferentie van haar werk heet te hebben, al weer aanzienlijk grooter geworden. Haar verklaring heeft nu immers ook getoond kracht te kunnen geven aan een rechtsgeleerden mond, die zich open deed om den reformatorischen strijd, dien de kerk in dezen tijd te strijden heeft, tegen te staan en als „scheurmakerij“ te misprijzen.

't Was 9 November 1948.

In de zittingszaal van de Arrondissementsrechtbank te Assen waren al de banken, die er de publieke tri- bune vormen, bezet. Zelfs stond er achter deze ban- ken nog een aantal belangstellende toeschouwers. Doch ook zoo waren er nog geen vijftig bijeen.

Vergis U echter niet en meet de b e t e e k e n i s van wat hier geschiedde niet aan het aantal der aanwezige toeschouwers.

Toen Paulus voor den Keizer te Rome werd geleid, waren er meest waarschijnlijk ook geen honderden „toeschouwers“ aanwezig. En ook toen hij voor Felix en Festus stond was hij vrijwel alleen.

Maar ieder weet van welke b e t e e k e n i s die oogenblikken voor de kerk des Heeren waren. Toen liet de Heere de zaak van Zijn kerk en haar strijd, dien zij te voeren had, komen voor degenen, die de Schrift „goden“ noemt; en riep Hij hen, die hier op aarde „het laatste woord“ spreken, om over Zijn kerk en haar zaak te oordeelen.

Zoo stond de zaak 9 November 1948 in de zittings- zaal van de Arrondissementsrechtbank te Assen. Want de synodocratische gemeenschap van die stad had de Gereformeerde Kerk, aldaar, gedagvaard, opdat de Rechter zou uitspreken, dat zij de Gereformeerde Kerk niet is, en dus geenerlei recht kan laten gelden op de goederen, die deze kerk toebehooren. Toen riep de Heere dus hen, die hier op aarde in eerste instantie „het laatste“ woord spreken om over Zijn kerk en haar strijd te oordeelen. Zij moesten nu beslissen en zeggen, hoe ieder hier in Nederland, althans voorzo- veel het civiel-rechterlijke aangelegenheden betreft, de Gereformeerde kerk heeft te beschouwen en te be- handelen.

Naar recht en wet waren er twee advocaten aan- wezig om den Rechter voor te lichten, opdat hij tot oordeelen in staat zou worden gesteld. De taak dezer beide mannen was wel zwaar van verantwoordelijkheid. Beide deze advocaten noemden zich „gereformeerd“. Maar de eene gaf helaas geen blijk het ook te zijn. Want bij herhaling sprak hij als zijn meening uit, dat een kerk, die zich uit het kerkverband los maakt, daer- mee haar eigen wezen schendt, wijl hij het behooren tot het verband 't wezen der kerk achtte uit te maken.

In de woorden, waarmee deze advocaat den Rechter trachtte te bewegen, de zaak der kerk te veroordee- len en haar goeden strijd voor scheurmakerij te ver-

Maar wij zullen ons dezen weg niet laten opdringen!

Voor het laatst kán desnoods nog eens gevraagd worden aan de deputaten van de „overzijde“ kort en zakelijk antwoord te geven op een paar vragen; b.v.: gelden Uw besluiten van 1942 e.v.j. nóg? Haalt ge een streep door wat ge toen als Gods Woord hebt uitgevent of is dat het Woord Gods niet geweest? Gelden de regels voor de „rechtspleging“ van toen nóg bij U of wenscht ge U voortaan te houden aan het beschreven recht in de K.O.?

En als deze vragen schriftelijk beantwoord zijn op waarlijk voor God te verantwoorden wijze — dan zal er over sommige handelingen enz. uit het verleden wellicht nog heel eerlijk gepraat dienen te worden.

Hetgeen niet goed was en verwijdering bracht, moet radicaal opgeruimd worden! Opdat er geen herhaling kome van zulk zondig knoeien als we in die bittere jaren beleefd hebben en het heel duidelijk kome vast te staan welke de normen zijn, waarmee we weer gemeenschappelijk beginnen.

Praten — weinig over de geschorsten, maar veel over de schorsingsgronden, zooals Prof. Schilder ge- zegd heeft.

Wij kunnen het verleden niet zonder meer laten rus- ten, omdat er een gedenkboek is voor Gods aangezicht. En in dat gedenkboek staan nog steeds de zonden. Ze zullen daar blijven staan, als Prof. Grosheide z'n Synode er niet toe weet te bewegen die zonden weg te doen; of als hij en z'n Synode meenen te moeten vol- houden, dat voor ons, wegens ons aanhangen van val- sche leer, het afwijken van de belijdenis in art. 33 (zie zijn rapport in de zaak cand. H. J. Schilder!) en het bedrijven van openbare scheurmaking geen plaats is op den kansel en in de kerk en het koninkrijk van Jezus Christus.

De door Prof. Grosheide geformuleerde „voorwaar- den“ brengen ons niet op den weg, die tot kerkelijke vereeniging leidt. Door zulk wegwerken van de fei- ten wordt de kloof tusschen hen en ons maar te dieper! Dit is pleisteren met looze kalk!

's-H.

H. V.

klaren, was voor wie zulke redevoeringen vaker hoor- de weinig nieuws te beluisteren tot opeens een fon- kelnieuw — helaas door leden der kerk zelf ge- smeet — wapen in het veld werd gebracht.

Bedoelde advocaat betoogde, dat „de geschorsten“ van de kerk te Assen een ernstige fout hadden begaan, ja de kerk waren uitgelopen. Hun „schorsing“ was immers geen wegzending uit de kerk. Dat was slechts een voorloopige maatregel geweest. En zoo deze „ge- schorsten“ nu van gedachte waren, dat hun in die schorsing onrecht geschiedde, hadden zij zich op de Classis en zoo noodig daarna op de Particuliere- en zelfs op de Generale Synode moeten beroepen. Maar in plaats daarvan „maakten zij zich vrij“, dat wil zeg- gen: onttrokken zij zich aan de kerk en liepen weg. En dit nu was — nog altijd volgens bedoelden rechts- geleerde — te meer te veroordeelen, omdat in heel de zaak, die tot hun schorsing en vrijmaking leidde ont- zaggelijk veel „misverstand“ stak. In den „kerkelij- ken“ weg van appél had dit misverstand tot oplossing kunnen komen. Maar..... dat hadden „de geschorsten“ door hun vrijmaking helaas onmogelijk gemaakt.

Ten bewijze, dat het geen private meening van hem- zelf was, dat er in heel de zaak van schorsing en vrij- making veel „onopgelost misverstand“ stak verwees deze synodocratische advocaat naar de Conferentie van Oosterbeek. Haar verklaring sprak dit duidelijk uit en gaf zóó klaar en helder te verstaan, dat de vrij- making voorbarig geschiedde. Immers vóór alle „mis- verstanden“ in den kerkelijken weg waren uit-gespro- ken.

En — zoo besloot de advocaat deze tirade — „het is wél opmerkelijk, dat deze verklaring ook door Ds Bos, één der geschorsten te Assen, is onderteekend.

Deed deze advocaat de Oosterbeeksche verklaring onrecht met haar zoo te gebruiken?

Wij gelooven het niet.

Ongetwijfeld zullen de onderteekenaars der Ooster- beeksche verklaring dit gebruik niet hebben bedoeld. Hun bedoeling is licht een andere en betere ge- weest. Doch niet wat zij bedoelden, maar wat zij de- den is hier van belang. En hun daad was verkla- ren, dat men „aan beide zijden der scheur“ eenige met name genoemde punten (waar na hun „eerste en voorloopige woorden“ natuurlijk nog andere aan kun- nen worden toegevoegd) nader moest onderzoeken, omdat er „misverstand“ was.

Alsof wij de schorsingen misverstaan hadden!! Heel deze Oosterbeeksche verklaring is niet anders dan een principieele verloochening der vrijmaking.

En door haar openen de onderteekenaars dezer verklaring metterdaad den weg voor het spreken van dezen synodocratischen advocaat. Dat wil zeggen: zoo boden zij steun aan wie de Kerk des Heeren — nota bene — bij den Rechter tegenstaant! Aan hen, die haar goeden strijd als „scheurmakerij“ door den Rechter willen laten verdoemen.

Bittere uitkomst van onvoorzichtig handelen!

Smartelijke ervaring voor de kerk te Assen, den